

Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales (U.A.B.)
segon semestre, curs 1996-97
professor: Roser Nicolau, dept. d'Economia i d'Hist. Econòmica
despatx: B3-107, tlf.: 581.18.15
tutories: dilluns, dimecres i divendres de 15,30 a 16,30h.

programa
DEMOGRAFIA I ECONOMIA DE LA POBLACIÓ

Introducció: el desenvolupament de la demografia i la seva relació amb l'estadística i l'economia: presentació de les dues parts del programa.

primera part
ANÀLISI DEMOGRÀFICA

- 1. Els inicis de l'anàlisi demogràfica i la recerca de regularitats estadístiques. Els seus èxits i contribucions: la construcció de taules i la separació dels factors i dels efectes. Qüestions actuals sobre la utilitat dels models de població i els límits de les previsions demogràfiques.**
- 2. L'observació dels fenòmens demogràfics: formes d'observació, fiabilitat i tipus d'errors de les fonts de població**
- 3. La referència temporal dels fenòmens demogràfics:**
 - 3.a. El diagrama de Lexis.**
 - 3.b. Tipus de magnituds i de mesures. Les proporcions, taxes i probabilitats.**
 - 3.c. Les diferents òptiques d'anàlisi: longitudinal, transversal i per duració**
 - 3.d. La distinció dels efectes d'edat, generació i moment. Aplicacions**
- 4. L'anàlisi transversal i l'estudi d'una població:**
 - 4.1. L'estructura per sexes i edats i els efectes estructura.**
 - 4.2. Taxes brutes i específiques.**
 - 4.3. Procediments per neutralitzar l'efecte estructura: l'estandarització directa i l'estandarització indirecta. Aplicacions**
- 5. La descripció dels fenòmens:**
 - 5.1. Els tipus de fenòmens, la seva intensitat i calendari.**
 - 5.2. El model de taula demogràfica.**
 - 5.3. Taules longitudinals i transversals. Generacions reals i generacions fictícies.**
- 6. La mortalitat.**
 - 6.1. Taxes brutes, específiques i quocients de mortalitat.**
 - 6.2. Funcions i relacions de la taula de mortalitat.**
 - 6.3. Construcció i interpretació de taules de mortalitat del moment.**
 - 6.4. Mètodes indirectes per estimar la mortalitat amb estadístiques incompletes. L'ús de taules tipus i models de mortalitat.**

- 7. La fecunditat**
 - 7.1. Taxes de natalitat i fecunditat.**
 - 7.2. Taules de fecunditat del moment i de les generacions: relacions entre els indicadors transversals i longitudinals.**
 - 7.3. L'estudi de la fecunditat amb estadístiques incompletes: els índexs de Princeton i els obtinguts a partir de censos i d'enquestes retrospectives.**
- 8. La reproducció i el creixement de la població**
 - 8.1. Característiques i propietats de les poblacions estables**
 - 8.2. La taxa neta de reproducció, la taxa de reproducció dels anys viscuts i la taxa intrínseca de creixement.**
 - 8.3. La mesura del creixement: els tipus de taxes i el seu càlcul.**
- 9. Perspectives demogràfiques**
 - 9.1. Projeccions principals i derivades. Tècniques usuals.**
 - 9.2. Resultats i errors més habituals de les previsions.**

segona part
ECONOMIA DE LA POBLACIÓ

- 10. El creixement modern de la població i la visió del problema demogràfic des de l'òptica de la macroeconomia**
 - 10.1. Els models clàssics: malthusià i de la transició demogràfica**
 - 10.2. La visió ortodoxa dels anys 1960 i 1970**
 - 10.3. Les crítiques a la ortodòxia i la revisió del model malthusià**
- 11. La visió del problema demogràfic des de l'òptica de la microeconomia**
 - 11.1. Externalitats i qüestió demogràfica**
 - 11.2. Noves justificacions de les polítiques demogràfiques**
- 12. La prolongació de l'esperança de vida i les seves relacions amb el procés de creixement econòmic**
- 13. Les teories econòmiques de la fecunditat**
 - 13.1. Els anàlisis econòmics i la teoria micro-econòmica de la fecunditat: G. Becker i l'escola de Chicago.**
 - 13.2. L'estudi dels cicles econòmics i les seves relacions amb els cicles demogràfics, migratoris i de la fecunditat: B. Thomas i R. Easterlin.**
 - 13.3. La perspectiva antropològica de J. Caldwell i la teoria dels fluxes intergeneracionals.**
- 14. Els canvis demogràfics en els països occidentals, les seves conseqüències econòmiques i l'adaptació de les institucions públiques i empresarials**
 - 14.1. Dinàmica demogràfica i mercat de treball. L'impacte econòmic de la immigració i de les fluctuacions de la fecunditat.**
 - 14.2. Estructura per edats i transferències entre generacions. Les despeses públiques i el problema de les pensions.**
 - 14.3. Anàlisi demogràfica i estudis de mercats**
 - 14.4. Estructura familiar i factors demogràfics de la distribució de la renda**

BIBLIOGRAFIA

De la primera part: ANÀLISI DEMOGRÀFICA

Existeixen diferents manuals d'anàlisi demogràfica. Els que s'enumeren a continuació estan publicats tots en espanyol i poden utilitzar-se indistintament, depenent de la preferència de l'estudiant, per preparar la primera part del curs. Seran també necessaris els dossiers de documentació estadística i d'exercicis que es posen a la venda en el servei de fotocòpies de la facultat.

GERARD, H. i WUNSCH, G. 1975. Demografía. Madrid, Ed. Pirámide.

HENRY, L. 1976. Demografía. Análisis y modelos. Barcelona, Ed. Labor

LEGUINA, J. 1981. Fundamentos de demografía. Madrid, Siglo XXI

PRESSAT, R. 1979. Demografía estadística. Barcelona, Ariel

PRESSAT, R. 1983. El análisis demográfico. México, Fondo de Cultura Económica.

PRESSAT, R. 1977. La práctica de la demografía. 30 problemas. México, Fondo de Cultura Económica.

TAPINOS, G. 1990. Elementos de demografía. Madrid, Espasa Calpe.

de la segona part: ECONOMIA DE LA POBLACIÓ

A les classes es presentaran i comentaran les referències bibliogràfiques més significatives de cadascun dels temes d'aquesta segona part. Aquí es presenten només les referències bibliogràfiques més bàsiques i que pel seu caràcter de síntesi es consideren particularment recomanables per a tots els estudiants.

EASTERLIN, R. i CRIMMINS, E. 1985. The Fertility Revolution. University of Chicago Press. Capítol 2, "Theoretical Framework": 12-31.

KELLEY, A.C. 1988. "Economic Consequences of Population Change in the Third World" a Journal of Economic Literature, 26: 1685-1728.

LIVI BACCI, M. 1990. Historia mínima de la población mundial. Barcelona, Ariel.

TABAH, L. 1989. De una transició demogràfica a otra a Boletín de Población de las Naciones Unidas, n. 28: 1-26.

CRITERIS D'AVUACIÓ

L'assignatura serà avaluada mitjançant les notes obtingudes en tres exàmens: a mitjanç març (temes 0 a 4), mitjan abril (temes 5 a 9) i final de maig (temes 10 a 14). La nota final serà la mitjana aritmètica d'aquestes tres notes.